

3r Premi

1714

El soroll era eixordador. Sense deixar de fer pressió, va mirar esbiaixadament cap al lloc d'on provenien els crits. Era un dels mossos que carregava tines a la taberna del carrer del Joc de Pilota. Una bala de canó havia caigut al vell mig de la sala, explicava entre sanglots, i hi havia una vintena de morts i ferits, molts atrapats entre les runes. Les dones ploraven amb la quitxalla ben arrapada a les faldilles. Els homes, aquells que no havien estat cridats per la Coronel·la, s'afanyaven a traslladar ferits en els taulons de fusta que fins aleshores servien per protegir les cases de les riudes. Les bombardes no deixaven de caure per arreu i les explosions se succeïen des de la matinada fins al punt de no saber quina casa del barri estava esclatant en cada moment.

L'Elisenda, filla natural de Josep Corrales, el corder de viola, tenia el vestit ple de llúpies vermelloses, les mans ensangonades i li corrien reguerons marronosos de pols i runa per les galtes. Una suor freda li perlava el front i duia les robes esparcades arrapades a un cos esprimat-xat que amb cada nou espetec tremolava com una fulla. Però ella contenia com podia l'hemorràgia, amb tanta força, que li feia mal la mandíbula de la pressió. L'hostaler se salvaria, ella el salvaria, tot i que per ara, veia com la vida d'en Maurici li brollava entre les mans, batec a batec.

Durant aquells mesos, la vida a la ciutat havia estat un infern. El menjar era escàs, l'ordre públic inexistent i la situació més que crítica. Amb només 15 anys, l'Elisenda hauria d'haver estat pensant en el seu casament amb l'Andreu Pere, el corder de cànem, i no pas en sobreviure en mig de tot aquell desgavell. Però l'Andreu havia fugit en un llaüt clandestí cap a Mallorca al juliol, poc després que el Duc de Berwick arribés per comandar l'atac filipista a Barcelona.

Allà a terra, al vell mig del Bornet, intentava, sense massa èxit, salvar la vida d'aquell pobre home, que havia perdut l'extremitat, de genoll en avall, aixafada per una biga que havia caigut d'un edifici en flames. El Maurici n'havia tret uns nens que s'hi amagaven, atemorits. Però el destí havia volgut que en el darrer moment, el sostre s'esfondrés i li

quedés completament atrapada la cama. El Pere Santmartí, en veure'l tan malament, la hi havia amputat, i entre els dos l'havien tret a la plaça. I mentre ella pressionava el monyó perquè no es dessagnés, en Pere li havia fet un torniquet amb una cortina i un tros de vara, de les que feia servir per arriar les mules. Llavors van arribar uns homes amb una llitera improvisada, i van carregar al Maurici, per portar-lo a l'Hostal de l'Alba. Allà de ben segur la seva dona l'esperava amb el ferro rogent, per cauteritzar el que quedava de la cama.

L'Elisenda es va aixecar, i va quedar palplantada, amb les mans agafades davant del cos, sota el ventre, i una infinita tristesa a la cara. Tot d'una, va veure passar, més que no pas sentir, en Bonaventura Capde-tila, com si hagués esdevingut ben bé foll, mentre movia els braços prenent enormes alenades d'aire. "En Rafael Casanova!" cridava per fer-se entendre per sobre el foc d'artilleria, "el Comandant en cap de la ciutat ha estat ferit al baluard de Sant Pere! Rafael Casanova ha caigut mentre dirigia la Coronel·la! El comandant ha caigut enarborant la bandera de Santa Eulàlia!" i va creuar el Bornet cap a l'oest, cap a Santa Maria, mentre pregonava als quatre vents les fatídiques notícies. Eren els volts del migdia.

– Cuita Elisenda! Ves a casa de l'adroguer Duran a buscar més teixits per fer benes. Cuita noia, que sembla que hagis vist un fantasma!

– va sentir que la increpava en Pere.

La senyora Emerenciana Mora era a la porta, vestida de negre com una garsa, i amb un mocador de blonda fina, del color del carbó, que es posava davant la boca per no respirar la pols de la guerra. La casa Duran era una de les adrogueries més importants de Barcelona, però tot i el setge, vestien rigorós dol. El fill gran, en Vicenç Duran i Mora, havia mort el 16 d'agost a la batalla del Baluard de Santa Clara, com a Capità Tinent de la 1a companyia i Batalló de la Coronel·la de Barcelona. L'adrogueria, semblava un magatzem obert. El germà del difunt, Josep Duran, encara no havia pogut controlar el pillatge que s'havia acarnissat amb la casa. L'Elisenda, pàl·lida, es va mirar la figura de corb de la mestressa en passar a la seva vora, però no la va veure. Encara tenia la imatge del seu fill Vicenç, un parell d'anys enrere, explicant-li que venien pipes de caolí,

tabac de les Índies i 41 tipus diferents de sucre.

Es va aturar a la sala. Des que havia vist passar el senyor Capdevila cridant a ple pulmó, només podia pensar en el seu pare. El senyor Corrales lluitava a la Coronel·la comandat pel Ciutadà Honrat Rafael Casanova. Qui comandava ara la companyia? Pitjor encara, semblava que el seu pare lluitava al front més cruent i acarnissat...

Es va apropar a la finestra, a la banda del Rec Comtal. Havien saltat part de les llambordes que en cobrien el curs a aquella alçada, i va poder veure que baixava ben vermell de la zona de Sant Agustí i les sèquies. O potser de Sant Pere, on era el pare...

En aquell moment va veure Maria Àngels Sala que s'acostava a la casa i murmurava quatre paraules a l'orella de la senyora de Duran. El crit d'esglai de la senyora Emerenciana es va sentir a tot el barri per sobre la ferotge batalla. L'Elisenda s'hi va acostar i tot sacsejant-la per les espatlles li va demanar:

– Què ha passat?

– Ai nena! Ara sí que està tot perdut! – va gemegar sense deixar de ploriquejar.

La Maria Àngels li va agafar la mà i amb els ulls enteranyinats intentava mormolar paraules inconnexes. L'Elisenda la va arrossegat al soterrani, mentre la vídua seguia esgargamellant-se sense deixar de plorar, un farcell negre i queixós estès a terra.

Un cop allà, lluny del terrabastall del carrer i els crits de la mestressa, va aconseguir que la senyora Sala es fes entendre. L'Antonio de Villarroel, el Comandant, havia caigut en un contraatac de cavalleria al Pla d'en Llull, ben a prop d'allà on eren. L'Elisenda va notar que les cames no la sostenien, i poc a poc es va anar esllanguint fins acabar de genolls al terra de sorra. Havien caigut tots dos. Sense Villarroel i Casanova, i la ciutat assetjada per terra i per mar per Felip V, que els odiava, què en seria de tots plegats? Que li passaria a Barcelona? I en aquell precís moment, l'Elisenda va tenir consciència que aquell 11 de setembre de 1714 canviaria el curs de la història.

Illana Medina